

**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

Tilsynsutvalget for dommere har i møte den 15. april 2010 truffet vedtak i

- Sak nr:** 18/10 (arkivnr: 201000201-16)
- Saken gjelder:** Klage fra A på sorenskriver B og tingrettsdommer C ved X tingrett
- Utvalgsmedlemmer:** Eva Nygaard Ottesen (leder)
Randi Grøndalen
Jeppe Normann
Halvor Kjølstad
Wenche Frogn Sellæg

D har fratrudd som inhabil i saken, og Jeppe Normann deltok i hans sted.

Offentlighet: I medhold av offentleglova § 13, jf. forvaltningsloven § 13, er klagerens navn unntatt fra offentlighet. For øvrig er vedtaket offentlig, jf. offentleglova § 3.

- Vedtak:**
1. Klagen avvises i den utstrekning den omhandler forhold som ligger mer enn ett år tilbake i tid. Dette gjelder i sin helhet tingrettsdommer C.
 2. Sorenskriver B gis kritikk for å ha opptrådt i strid med god dommerskikk.

Innledning:

Ved brev av 19. februar 2010 har A inngitt klage på sorenskriver B og tingrettsdommer C ved X tingrett. Klagen gjelder sen saksbehandling. Klagen er forelagt sorenskriver B og tingrettsdommer C, som ved brev av 25. mars 2010 har avgitt uttalelse. Det er avgitt supplerende uttalelse til klagen i brev av 4. april 2010.

Saksfremstilling:

Klagen gjelder tingrettens saksbehandlingstid i forbindelse med gjennomgang av beslag i klientmapper og advokatregnskaper tilhørende tidligere advokat og klager A.

Påtalemyndigheten ved Y politidistrikt begjærte ransaking den 10. mai 2007 hos klager, og X tingrett avsa beslutning om ransaking den 14. mai 2007.

Den 23. mai 2007 fikk retten overlevert 11 ringpermer inneholdende advokatfirmaets regnskaper for 2005, 2006 og 2007. Retten fikk videre overlevert to klientmapper.

Klager avvirket sin advokatpraksis 2. oktober 2007.

Den 12. desember 2007 gjennomgikk klager sammen med advokat D beslaget på rettens kontor. Klager v/ advokat D fant ved gjennomgangen at beslaget ikke kunne utleveres politiet i den form det forelå, og i brev av 7. januar 2008 og 5. februar 2008 ble skriftlige innsigelser sendt retten.

X tingrett avsa 29. april 2008 kjennelse om hva som kunne utleveres av beslaget. Det fremgår av kjennelsen at opplysninger i regnskapsmaterialet om oppdragets art, antall fakturerte timer og salærets størrelse ikke kan beslaglegges. Disse opplysningene vil måtte sladdes før regnskapsmaterialet utleveres til påtalemyndigheten.

Klager er etter dette blitt kontaktet av retten i april 2009 og februar 2010 for gjennomgang av beslaget. Ved begge disse anledninger har klager funnet at det ikke er foretatt endringer i beslaget i tråd med kjennelsen av 29. april 2008. Beslaget er ennå ikke utlevert til påtalemyndigheten, og det fremgår av innsendt dokumentasjon at siste henvendelse fra påtalemyndighetens side for å få utlevert beslaget fra retten var i september 2009.

Klager – A – har i hovedsak vist til følgende:

”Klagen for de kritikkverdige forholdene rettes mot **Sorenskriver B** og **tingrettsdommer C** som har vært konstituerte som sorenskriver en periode i tidsrommet 17.05.2007 - 19.02.2010. Den til enhver tids leder av X tingrett har en selvstendig og overordnet plikt til å påse at behandlingen av saker skjer fortløpende og uten ugrunnet opphold. Klagen anses derfor å omfatte begge. Det vises for øvrig til domstolsloven § 55.

Slik min saken nå står snart 3 - tre år etter at beslaget ble besluttet kan ikke ses å være i tråd med hvordan domstolens oppgaver skal løses på en forsvarlig og betryggende måte der rettsikkerhetsgarantiene settes i høysete.

Klagen gjelder

Klagen gjelder meget kritikkverdig saksbehandling i forbindelse med gjennomgang av beslag i klientmapper og advokatregnskaper tilhørende tidligere advokat A. Klagers

rettsikkerhetsgarantier og rettigheter etter EMK art. 6 er krenket. Det vises for øvrig til domstolsloven § 55. Hele mitt yrke, både som jurist og advokat er parkert pga. den kritikkverdige saksbehandlingen noe som føles og oppleves både urimelig, frustrerende og urettferdig. En saksbehandlingstid på nesten 3 år overskrider det som må anses som forsvarlig og betryggende.

.....

Bakgrunnen for beslaget

Bakgrunnen for beslaget er følgende. Klager hadde i begynnelsen av januar 2007 engasjert advokat D for bistand ifm at Tilsynsrådet for advokatvirksomhet hadde gjennomført et bokettersyn hvor tilsynet leverte en anmeldelse til Y politidistrikt.

Advokatbevillingsnemnden trakk som følge av anmeldelsen tilbake min bevilling 15.05.2007. Den 18.05.2007 ble saken fra min side brakt inn for Z tingrett. 22.06.2007 avsa Z tingrett i sak nr..... beslutning hvor tilbakekallelsen av advokatbevilling ikke skulle ha virkning før det er avsakt dom i tingretten. Staten ved advokatbevillingsnemnda brakte saken inn for Ø lagmannsrett som i kjennelse den 22.08.2007 i sak nr... stadfestet tingrettens beslutning. Z tingrett avsa dom 29.09.2007 hvor advokatbevillingsnemnda gas medhold i tilbakekallet av bevillingen.

Klager avvirket etter dette sin advokatpraksis 2.10.2007. Saken ble dog anket inn for Ø lagmannsrett som berammet saken til juni 2008. Den ble senere stanset og senere hevet i slutten av 2008 fra klagers side da det ikke ville være mulig å vinne frem når saken var anmeldt til politiet og beslaget ikke var gjennomgått av X tingrett. Slik står saken fremdeles”.

I supplerende uttalelse av 4. april 2010 fremgår:

”Det bemerkes at klager som siktet ikke har hørt fra eller har vært avhørt av påtalemyndigheten i de årene som har gått. Politiet ser heller ikke ut til å ha vist større interesse for beslaget i tingrett enn sin e-post av 15.september 2009. Jeg er ikke kjent med at advokat D har mottatt kopi av eller har blitt orientert om innholdet av politiets e-post slik han burde vært.

Det har vært en stor belastning å være siktet i disse årene med uavklarte forhold hengende over seg. Det forutsettes at klager og advokat D gis anledning til en gjennomgang før utlevering til politiet da tre tidligere gjennomganger har viste at arbeidet ikke var i tråd med kjennelsen”.

De innklagede – sorenskriver B og tingrettsdommer C – viser til følgende:

”Når det gjelder den her aktuelle sakens faktum kan vi i utgangspunktet bekrefte den redegjørelsen som A har gitt i klagen. Det er dog naturlig å supplere redegjørelsen på noen punkter. For det første kan det være grunn til opplyse om at det før kjennelsen av 29. april 2008 ble avsagt, foregikk en omfattende korrespondanse mellom retten, påtalemyndigheten og siktede A v/advokat D helt frem til 25. mars 2008 vedrørende hvor langt beslagsforbudet etter straffeprosesslovens § 204, jf § 119 ville kunne gå. I den forbindelse møtte A og D den 12. desember 2007 på rettens kontor for å vurdere regnskapsmaterialet i så måte. Ds konklusjon slik det fremgår av vedlagte kopi av håndskrevet notat av samme dato (vedlegg 1) viser omfanget av opplysninger som da av ham ble forutsatt sladdet, men som altså påtalemyndigheten var uenig i.

For det andre har vi hatt noe korrespondanse og kontakt mellom retten og påtalemyndigheten i forbindelse med gjentatte forsøk på å få denne saken sluttbehandlet

her ved retten. Av dette viser vi i så måte til vedlagt kopi av e-post av 15. september 2009 fra politiet (vedlegg 2) der det er gjort forsøk på å innsnevre omfanget av det materiale som påtalemyndigheten ber oversendt av det beslaglagte materialet. På tross av dette har arbeidet fortsatt vist seg å være både komplisert og tidkrevende, men vi er selvfølgelig fullstendig innforstått med at det er rettens oppgave å skjære gjennom og beslutte hva som av regnskapsmaterialet ligger innenfor beslagsforbudet.

I et ytterligere forsøk på å kunne gjennomføre oppgaven på en håndterlig måte, har vi nå nylig funnet å måtte engasjere en sakskyndig revisor for å veilede oss rent regnskapsteknisk når det gjelder metode og praktisk tilnærming for å kunne gjennomføre arbeidet.

For ordens skyld kan opplyses at de to klientmappene knyttet til klientene [...] som i følge kjennelsen ikke rammes av beslagsforbudet i strprl § 204, er oversendt politiet.

Som det formodentlig tydelig framgår av foranstående er denne saken for retten blitt meget komplisert å behandle etter at rettens kjennelse av 29. april 2008 forelå, og den skulle danne basis for gjennomgang av et omfattende regnskapsmateriale for å fjerne de spor av opplysninger som politiet ikke skulle ha tilgang til som følge av beslagsforbudsreglene i straffeprosesslovens § 204, jf § 119. Disse store vanskelighetene kan oppsummeringsvis knyttes til i hovedsak følgende forhold:

- En rettskraftig kjennelse med et til dels uklart innhold når det gjaldt presise rammer og anvisninger på hva som måtte sladdes i dette materialet før det kunne overleveres til politiet. Eksempel på slike uklarheter er hva og i hvilket omfang skulle utbetalinger til advokaten fra fylkesmannen og forsikringsselskaper sladdes for å unngå å avsløre advokatens betroede klientopplysninger. Korrespondansen og konferansene mellom retten og advokaten, og retten og politiet viser hvilke vansker en her sto overfor.
- Det var tatt beslag i et omfattende regnskapsmateriale. Det dreier seg om 11 fulle ringpermer med stort sett fullskrevne ark som en i utgangspunktet oppfattet måtte gjennomgå linje for linje for å vurdere om der var noe som måtte sladdes.
- Vår domstol har ikke personale som har spesiell kyndighet i advokatregnskaper. Dette innebar selvfølgelig stor usikkerhet hos den dommer og de saksbehandlere som fikk det interne ansvaret for å utføre dette arbeidet når de skulle forsøke å følge de retningslinjer som fulgte av kjennelsen, og som foran nevnt i utgangspunktet ga uklare rammer og anvisninger. Og en naturlig følge av dette har vært at arbeidet ble meget tidkrevende.
- Domstolens bemanning har i den aktuelle perioden vært slik at vi som ledere heller ikke har kunnet sette personale til permanent å arbeide med dette. Vi har som kjent et løpende press på å holde tidsfrister i alle typer saker ved domstolen, og det er et faktum at vi har vært underbemannet på saksbehandlersiden i forhold til den ressursfordelingsmodellen som Domstoladministrasjonen legger til grunn. Disse faktiske forholdene har dessverre ført til at arbeidet med den her aktuelle saken har tatt altfor lang tid.

Vi ønsker sterkt å presisere at det som foran er nevnt ikke er ment som unnskyldning for at sakens behandling her ved domstolen har tatt så altfor lang tid, men er ment som forklaringer på hvorfor det faktisk har tatt så lang tid.

Vi beklager selvfølgelig på det aller sterkeste de vansker, belastninger og ulemper denne altfor langvarige saksbehandlingen har medført for A. Vi forstår meget vel at tålmodigheten hans nå er slutt.

Undertegnede, sorenskriver B, erkjenner selvfølgelig og uforbeholdent, at det er mitt ansvar som leder av X tingrett, at denne saken dessverre har fått en altfor lang saksbehandlingstid her ved domstolen. Jeg beklager dette så sterkt jeg kan - mer kan jeg dessverre ikke gjøre nå bortsett fra å sette fortgang på å få saken avsluttet her. Videre har jeg allerede sørget for innskjerping av rutiner innad i domstolen som innebærer at det for

ettertiden raskere vil kunne skje inngripen fra ledelsen her når behandlingen av saker ikke har den framdrift de bør ha.

Undertegnede, tingrettsdommer C, gjør for ordens skyld oppmerksom på at mitt ansvar som leder for domstolen knytter seg til en konstitusjonsperiode fra 01.11.2007 til 30.04.2008. Konstitusjonsperioden utløp altså dagen etter at X tingretts kjennelse av 29.04.2008 ble avsagt. I den aktuelle perioden var det, som nevnt ovenfor, en omfattende skriftlig korrespondanse/prosessveksling mellom sakens parter om omfanget av beslagsforbudet. Klagen mot undertegnede er for øvrig ikke fremsatt innen de frister som er nevnt i domstoloven § 237”.

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Slik saken er opplyst, finner utvalget det åpenbart unødvendig å høre partenes muntlige forklaringer, jf. domstoloven § 238 andre ledd, andre setning. Ingen av partene har bedt om dette.

Generelt bemerkes at Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptrer i strid med god dommerskikk, jf. domstoloven § 236 første ledd.

Det følger av domstoloven § 237 fjerde ledd at ”Dommeren må klages inn for Tilsynsutvalget innen tre måneder etter at forholdet som er grunnlag for klagen fant sted, eller etter at klageren ble kjent med eller burde vært kjent med dette forholdet”. Det er opp til utvalget selv å avgjøre om det vil ta opp til behandling en klage når denne fristen er utløpt. Under enhver omstendighet gjelder det en absolutt frist på ett år, jf. samme bestemmelse. Etter dette tidspunktet har utvalget ikke anledning til å behandle saken.

Konstitusjonsperioden til tingrettsdommer C ligger utenfor ettårsfristen for klage etter domstoloven § 237 fjerde ledd. Det følger av dette at klagen mot tingrettsdommer C for hans befatning med saken i konstitusjonsperioden blir å avvise.

Sorenskriver B har vært sorenskriver i den perioden som klagen omfatter bortsett fra den perioden tingrettsdommer C var konstituert. Som sorenskriver har han det overordnede ansvaret for saksavviklingen ved domstolen, og kan således stilles til ansvar for tingrettens saksbehandlingstid.

Utvalget går etter dette over til å vurdere om saksbehandlingstiden i den aktuelle saken er i strid med god dommerskikk.

Utvalgets kompetanse er beskrevet av Domstolkommisjonen i NOU 1999 :19 s. 325 flg., særlig side 326 første spalte. Domstolkommisjonen legger her til grunn at ”*sendrektighet i saksbehandlingen [...] etter omstendighetene [bør] kunne lede til reaksjoner fra et disiplinærorgans side. Dette gjelder både sendrektighet i samband med saksforberedelsen og kvalifiserte forsinkelser med hensyn til domsskriving.*”

I Ot.prp. nr. 44 (2000 –2001) ble kommisjonens forslag på dette punkt opprettholdt. Med bakgrunn i forarbeidene har Tilsynsutvalget etter dette lagt til grunn at Tilsynsutvalget kan vurdere om saksbehandlingstiden er i samsvar med god dommerskikk. Tilsynsutvalget kan imidlertid ikke ta stilling til om saksbehandlingstiden utgjør en saksbehandlingsfeil, jf. domstoloven § 236 fjerde ledd.

Rettens kjennelse om beslag forelå 29. april 2008. Fra dette tidspunkt og frem til i dag har retten ikke fullført arbeidet med det beslaglagte materialet som forutsatt i kjennelsen. Isolert sett er denne saksbehandlingstiden lang.

Det er viktig at avgjørelser treffes uten unødig opphold; både av hensyn til partene og deres behov for avklaring av rettigheter og plikter når en sak er brakt inn for domstolene, og også av hensyn til partenes tillit og respekt for domstolens avgjørelse. Dette gjelder i særdeleshet straffeprosessuelle avgjørelser på etterforskningsstadiet.

Som årsak til den lange saksbehandlingstiden har sorenskriver B vist til sakens kompleksitet og omfang, uklare rammer i kjennelsen for hva som kunne beslaglegges, manglende regnskapskompetanse i tingretten og stor arbeidsbyrde kombinert med underbemanning på saksbehandlersiden.

Utvalget legger til grunn at disse forhold er årsaken til at beslaget ikke har blitt utlevert tidligere og fremdeles ikke er ferdigbehandlet fra rettens side. Selv om det er ønskelig at saker ved domstolene behandles raskt og uten unødig opphold, kan det i enkelte tilfeller aksepteres en lengre tidsbruk enn det som ellers er vanlig. I dette tilfellet finner utvalget grunn til å legge vekt på at det er tale om et sakskompleks av et betydelig omfang og kompleksitet, og at behandlingen av beslagsaken av den grunn er tidkrevende. Imidlertid kan ikke dette forsvare at saken har blitt liggende uavsluttet frem til i dag. Det foreligger heller ingen opplysninger når arbeidet kan ventes sluttført. Det kan heller ikke forsvares at klager ikke er blitt holdt orientert om fremdrift i saken og om når beslaget kan ventes utlevert til påtalemyndigheten. Sorenskriver B burde på et tidligere tidspunkt ha prioritert saken og satt av ressurser til behandlingen.

Etter dette finner utvalget at en saksbehandlingstid på to år etter at kjennelse er avsagt, er i strid med god dommerskikk og gir grunnlag for kritikk mot sorenskriver B som domstolens leder. Utvalget kan ikke se at den begrunnelse som er gitt, kan forsvare en så lang saksbehandlingstid, noe innklagede heller ikke har påstått. Det er grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak i form av kritikk, jf. domstolloven § 236 andre ledd.

Tilsynsutvalget for dommere fatter etter dette slikt enstemmig

vedtak:

1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder forhold som ligger mer enn ett år tilbake i tid. Dette gjelder i sin helhet tingrettsdommer C.
2. Sorenskriver B gis kritikk for å ha opptrådt i strid med god dommerskikk.